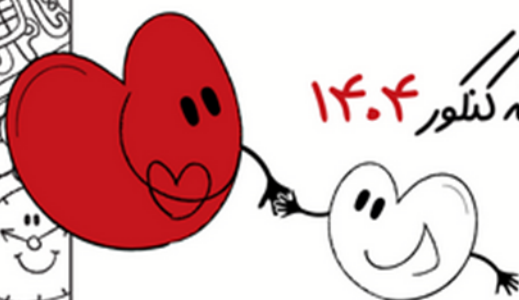

با ❤️ پیا تام لند

جزوه

دوره سالانه کنکور ۱۴۰۴

جامعه شناسی
علیرضا مختاری

 Review_graphi

 Alirezamokhtari1400

یا غفار...

تقدیم به اساتیدم

حرفی برای شما

توو سال کنکور همیشه درسی که اذیت می کرد جامعه شناسی بود. اینکه حس بدی بهش داشتیم چندتا علت داشت: مثلا یکی از مشکلات همیشگی این بود که اصن نمی فهمیدمش، وقتی معلم درس می داد یا خودم میخوندمش نمیدونستم اصن راجب چی داره صحبت می کنه و چی ازم می خواد یا یکی دیگه از دلایلش این بود که کتاب جامعه شناسی دهم رو می فهمیدم و اما کتاب سال بعد برام مثل زهرمار بود.

اما از یه جایی به بعد قلقلش اومد دستم بعدها که شروع کردم به تدریس این درس دیگه کامل فهمیدم راز ۱۰۰ زدن این درس توو کنکور چیه؟ به دانش آموزام هر سال میگم اما خب یه سریا گوش میکنن و درصد قابل قبولی میگرن یه عده هم همیشه هستن که حواسشون به اون چیزی که ما میگیم نیست، اما جامعه شناسی رو چطور بخونیم تا بتونیم توو کنکور ۱۰۰ بنزیم؟

بر خلاف عده زیادی که معتقدن همیشه جامعه شناسی رو توو کنکور ۱۰۰ زد من میگم اگر قلقلشو بلد باشی میشه، حالا این قلق چیه؟

اول از همه اصلا تلاش نکن که درسی مثل جامعه شناسیو حفظ کنی چون هیچ وقت موفق نمیشی اگر هم موفق بشی مطمئن باش که توو آزمونا و مخصوصا سر جلسه کنکور با توجه به استرسی که براش وجود داره قطعا حافظه کوتاه مدت خوب کار نمیکنه پس باید مطالب جامعه شناسی رو ببری توو حافظه بلند مدت یعنی سعی کنی مطالب رو بفهمی نه اینکه حفظ کنی.

دومین کاری که باید بکنی و خیلی از بچه ها ازش غافلن اینه که ترتیب مطالعه دروس در جامعه شناسی به شدت مهمه؛ یعنی اگر جامعه شناسی دهم رو خوب متوجه نشی قطعا توو یازدهم و دوازدهم میلنگی پس از پایه همه چیز رو خوب یاد بگیر بعد از جامعه شناسی دهم که همه مفاهیم اساسی تووش بیان می شه حالا دیگه میتونی یازدهم و دوازدهم رو به صورت موازی پیش ببری و راحت همه رو بفهمی اما یادت باشه که درس های جامعه شناسی یازدهم و دوازدهم به شدت به هم وابسته هستن و به ترتیب از درس یک شروع کن برو جلو تا بررسی به درس آخر. حالا برو پر قدرت شروع کن (:)

علیرضا مختاری ؛ خرداد ۱۴۰۳

جامعه شناسی دهم

کنش : فعالیتی که انسان انجام می دهد. ؛ کنشگر : انجام دهنده کنش

کنش ویژگی هایی دارد که آن را از فعالیت مخلوقات دیگر متمایز می کند.

آگاهانه: وابسته به آگاهی آدمی است / اگر به زبانی آگاهی نداشته باشیم نمی توانیم سخن بگوییم / اگر ما آگاهی را نسبت به کلمات و معانی از دست بدهیم از سخن گفتن باز می مانیم.

ارادی: اراده و خواست انسان نباشد، کنشی صورت نمی گیرد / ضربان قلب، گردش خون، بسته شدن چشم در مواجهه با خطر کنش نیستند / بر سر دوراهی قرار گرفتن مصداقی است که ما در آن از اراده خود استفاده میکنیم.

ویژگی های کنش ← **هدف دار:** کنش با قصد و هدف خاصی انجام می شود / شاید به هدف نیز نرسند / «چرا چنین کاری کردی؟» مربوط به هدف کنش می شود

← **معنادار:** آگاهانه + ارادی + هدفدار / بالا بردن دست در مکان های مختلف معانی مختلف دارد / کنش های متقابل، با توجه به فهم معنای آن کنش ها صورت می گیرد.

پیامد های کنش ← **ارادی (غیرطبیعی):** وابسته به اراده آدمی / اراده خود کنشگر یا فرد دیگر / این نوع پیامدها خودشان کنش اند / احتمالی (انجام می شود یا نمی شود).

← **غیر ارادی (طبیعی):** کنش نیستند / پیامد طبیعی کنش است / قطعی (حتما انجام می شود).

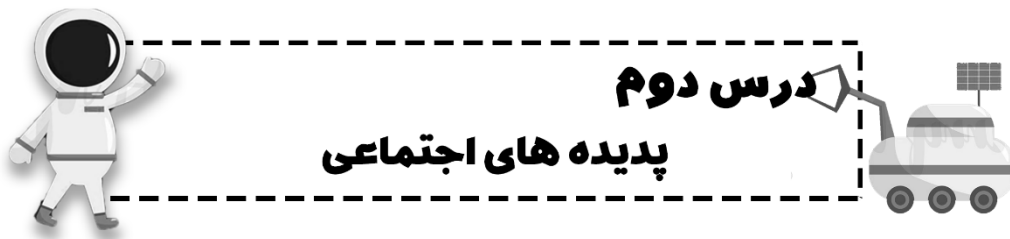
🪐 آدمیان کنش‌های خود را با توجه به پیامدهای ارادی یا غیر ارادی آن انجام می‌دهند.

مثال: دانش‌آموزی مطالب درسی خود را به خوبی مطالعه می‌کند (کنش)، مطالب را به خوبی یاد می‌گیرد (پیامد غیر ارادی)، به سوالات امتحان به خوبی پاسخ می‌دهد (پیامد ارادی وابسته به کنشگر) و در آخر معلم نیز متناسب با تلاش او نمره او را می‌دهد (پیامد ارادی وابسته به دیگری).

مثال دیگر: وضو (کنش) سه اثر دارد؛ نظافت جسم، نشاط روح و تقرب و نزدیکی به خداوند متعال (پیامد های غیر ارادی کنش)

عبارت‌هایی که اشاره به پیامدهای کنش انسان دارند:

- آدمی در گرو عمل خویش است.
- آب این جوی به سرچشمه نمی‌گردد باز بهتر آن است که غفلت نکنیم از آغاز

انواع کنش			
اجتماعی	فردی	بیرونی	درونی
با توجه به دیگران صورت می‌گیرد.	بدون توجه به دیگران صورت می‌گیرد.	راه رفتن، نشستن و ... (قابل مشاهده)	تفکر، تخیل و ... (غیر قابل مشاهده)

🪐 در کنش اجتماعی، آگاهی و اراده کنشگر، ناظر به دیگران، ویژگی‌ها و اعمال آنهاست.

🪐 کنش اجتماعی تنها در حضور فیزیکی دیگران اتفاق نمی‌افتد؛ مثل: پشت چراغ قرمز ایستادن به دور از چشم دیگران.

🪐 کنش فردی تنها در تنهایی فرد صورت نمی‌گیرد؛ مثل: فردی که در کلاس حضور دارد ولی به جای دیگری فکر می‌کند. "هرگز وجود حاضر غائب شنیده‌ای / من در میان جمع و دلم جای دیگرست"

پدیده اجتماعی = کنش اجتماعی + پیامدهای آن ← پوشش، خانواده، زبان، بانک، مسجد و ...

- کنش اجتماعی خردترین (کوچکترین) پدیده اجتماعی است که سایر پدیده‌های اجتماعی آثار و پیامدهای آن هستند.

هنجار اجتماعی	ارزش اجتماعی
شیوه انجام کنش اجتماعی که مورد قبول افراد جامعه است. (مثل: آرام مطالعه کردن در کتابخانه)	پدیده‌های مطلوب و خواستنی همگان / افراد یک جامعه نسبت به آنها گرایش و تمایل دارند. (مثل: رعایت حقوق دیگران)
❖ هنجارها شکل می‌گیرند برای تحقق ارزش‌ها.	
❖ اگر کنش اجتماعی نباشد هیچ هنجاری شکل نمی‌گیرد و طبیعتاً هیچ ارزشی محقق نمی‌شود.	
❖ تحقق هنجارها و ارزش‌ها، جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی را ضروری می‌سازد.	

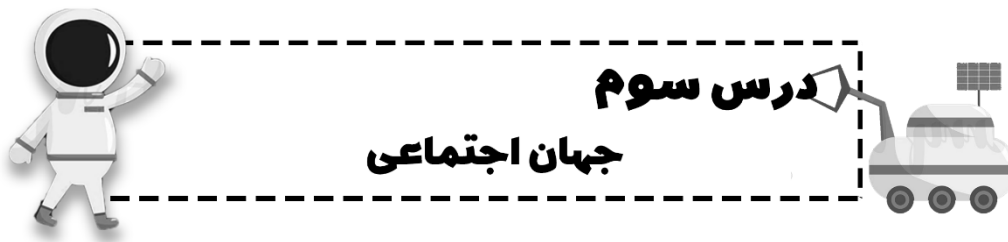
🪐 ارزش‌ها از جنس هدف هستند و هنجارها از جنس وسیله و روش رسیدن به ارزش‌ها.

🪐 ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی از طریق کنش اجتماعی محقق می‌شود و پدیده‌های جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی را ضروری می‌سازند تا از طریق تعلیم و تربیت، تشویق و تنبیه؛ ارزش‌ها را به افراد منتقل کنند.

🪐 پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها در ارتباط با یکدیگر به وجود می‌آورند و از آنجا که افراد با آگاهی، اراده و هدف عمل می‌کنند، پدیده‌های اجتماعی معنادار هستند.

پدیده‌های اجتماعی به مرور زمان از انسان‌ها مستقل می‌شوند و فرصت‌ها و محدودیت‌ها را بوجود می‌آورد، به طوری که فرد احساس می‌کند پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند در صورتی که پدیده‌های اجتماعی را انسان خلق می‌کند ولی پدیده‌های طبیعی تکوینی اند

ارزش (هدف)	هنجار (شیوه و روش)
نظم	وسایلمان را در جای مناسب بگذاریم.
ادب	به دیگران سلام کنیم و سلام دیگران را پاسخ دهیم.
عفت	حجاب داشته باشیم.
حجاب	پوشش شرعی داشته باشیم.
ثروت

جهان واژه‌ای است برای اشاره به مجموعه‌های بزرگ

جهان اجتماعی: مجموعه پدیده‌های اجتماعی

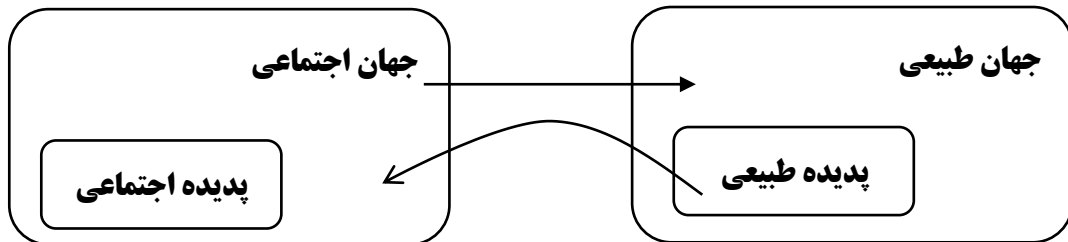
جهان اجتماعی و موجود زنده	
تفاوت‌ها	شباهت‌ها
موجود زنده و نظم‌اعضاء آن تکوینی است در صورتی که عضویت در جهان اجتماعی و نظم آن با اراده و آگاهی است (اعتباری) / ویژگی موجودات زنده از طریق زاد و ولد و همچنین وراثت تداوم می‌یابد ولی جهان اجتماعی از طریق انتقال فرهنگ از نسلی به نسل بعد تداوم می‌یابد.	دارای اجزاء و اعضای مختلفی اند / اعضای با هم در ارتباط اند / اعضای دارای نظم هستند

- اعضاء جهان اجتماعی از عضویت یکدیگر اطلاع دارند و وظایف و انتظارات هم را می‌شناسند و آن‌ها را می‌پذیرند.

فرهنگ: مجموعه شناخت‌های مشترک که جهان اجتماعی بر اساس آن شکل می‌گیرد ← هرگاه فرهنگی حفظ نشود و یا نتواند از نسلی به نسل بعد منتقل شود جهان اجتماعی فرو می‌ریزد یا دگرگون می‌شود.

آن بخش از فرهنگ که همه اعضای یک جهان اجتماعی در آن اشتراک دارند فرهنگ عمومی و بخش‌هایی که مربوط به یک قوم، قشر، صنف یا گروه است خرده فرهنگ نامیده می‌شود.

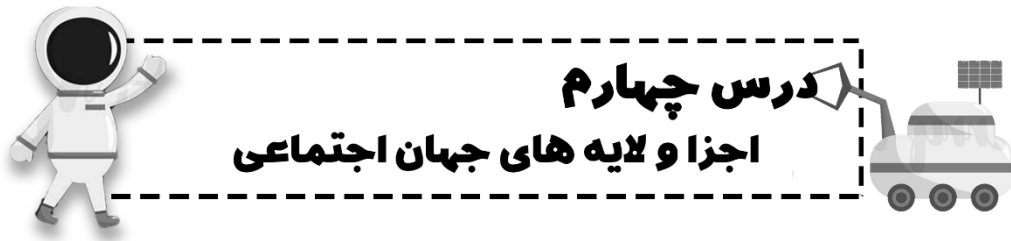
جهان اجتماعی با انتقال فرهنگ خود به نسل‌های بعد تداوم می‌یابد / فرهنگ از طریق وراثت از نسلی به نسل دیگر منتقل نمی‌شود.

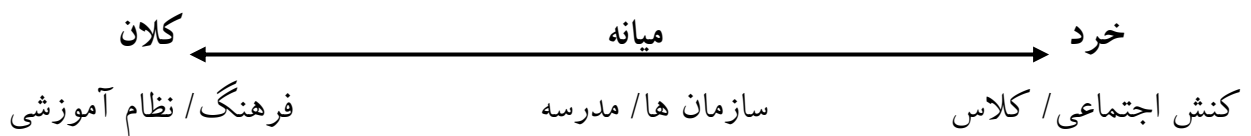
پدیده‌های طبیعی و ماوراءطبیعی به واسطه ارتباطی که با زندگی انسان پیدا می‌کنند وارد جهان اجتماعی می‌شوند.

آلودگی طبیعت و محیط زیست از فعالیت‌های نابخردانه انسان است.

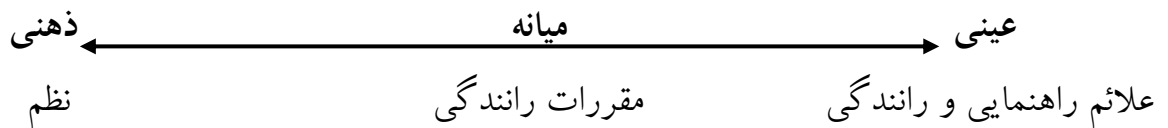
انسان با شناخت خداوند و جهان ماوراءطبیعت آرمان‌ها و ارزش‌هایش تغییر می‌کند و کنش‌های اجتماعی آن دگرگون می‌شود.

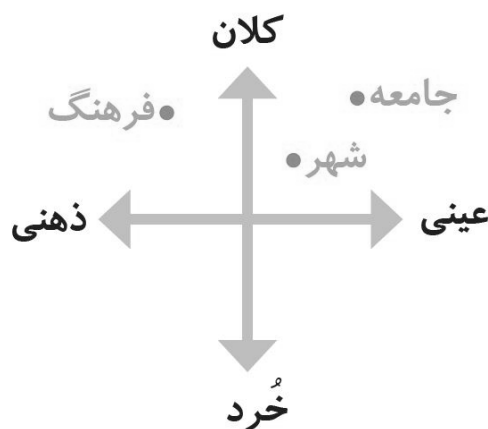
تقسیم بندی اجزاء جهان اجتماعی (پدیده های اجتماعی) بر اساس اندازه و دامنه

تقسیم بندی اجزاء جهان اجتماعی (پدیده های اجتماعی) بر اساس ابعاد ذهنی و عینی

❖ بعد ذهنی پدیده ها در جهان اجتماعی اهمیت بسیاری دارد چرا که تمام پدیده ها بعد ذهنی و معنایی دارند.

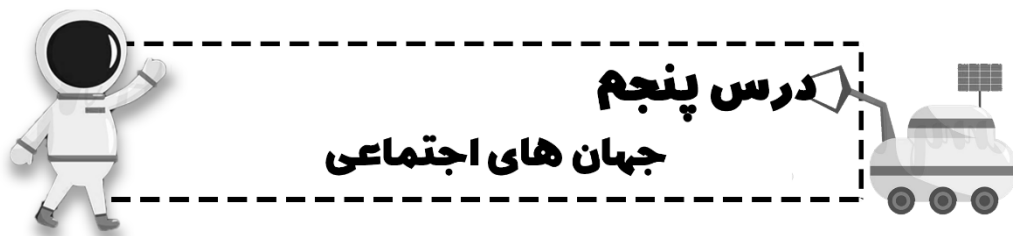
سطحی: به آسانی تغییر می‌کنند/ تغییر آنها تحول مهمی بوجود نمی‌آورد/
می‌توانند حذف شوند/ نقش حیاتی و اساسی ندارند/ تاثیرات محدود/ بیشتر
در معرض تغییر اند/ هنجارها و نمادها

عمیق (بنیادین): به آسانی تغییر نمی‌کنند/ اگر حذف شوند جهان اجتماعی
فرو می‌ریزد/ تاثیرات همه‌جانبه و فراگیر/ کمتر در معرض تغییر اند/
عقاید و ارزش‌ها.

🪐 هنجارها و نمادها بر اساس عقاید و ارزش‌ها شکل می‌گیرد. مثال: جامعه معنوی و دنیوی.

نهاد اجتماعی: مجموعه‌ای از عقاید، ارزش‌ها، نمادها و هنجارها که نیازهای معینی از انسان را برطرف می‌کنند ← **وظیفه اصلی نهاد:** رفع یکی از نیازهای اساسی انسان و جهان اجتماعی.

🚀 وقتی اجزا و لایه‌های جهان اجتماعی را در ارتباط با هم در نظر بگیریم **نهادهای اجتماعی آشکار** می‌شود.

🚀 **علل پیدایش جهان‌های اجتماعی مختلف** ← **تنوع آگاهی و معرفت**
← **تنوع اراده و اختیار**